

DOKUMENTATION: AVFALL SVERIGES ÅRSMÖTE 29-31 MAJ 2023, KALMAR

Foton: Samuel Willén

DELTAGANDE FRÅN SÅM:

För förbundsdirektionen:
Klas Gustavsson, ledamot
Carina Johansson, ersättare

Tjänstemän SÅM:
Camilla Almquist, Tf. verksamhetschef Marknad och utveckling (med fullmakt att rösta under årsmötet)
Samuel Willén, utvecklingsingenjör

Nedan följer en kort sammanfattning från respektive programpunkt under årsmötesdagarna:

ÅRSMÖTESFÖRHANDLINGAR

Årsmötet genomfördes enligt Avfall Sveriges uppsatta stadgar. Några punkter att särskilt omnämna:

- Lars Stjernkvist (S), Norrköping, omvaldes som ordförande för Avfall Sverige.
- Azra Muranovic (S), Värnamo, var föreslagen av valberedningen för omval till 2025 men avsåg sig i sent skede uppdraget. Medlemmarna fick därmed under pågående förhandlingar ta ställning till att utanför stadgarna ändå godkänna till valberedningen inkomna nomineringar. Till ersättare valdes Tony Hansson, styrelseordförande i Mellanskånes Renhållnings AB.

Avfall Sveriges styrelse består av 18 ledamöter, tio förtroendevalda och åtta tjänstepersoner. Samtliga har en mandatperiod på två år. Ledamöterna är verksamma inom kommuner, kommunalförbund eller kommunala bolag.

[Styrelse - Avfallshantering - Avfall Sverige](#)

- Till valberedningen för Avfall Sverige valdes Ronny Jonsson, Hylte kommun in. Valberedningen består av sju ledamöter. I valberedningens instruktion står bland annat att man ska "sträva efter att styrelsens sammansättning speglar föreningens medlemmar i vad avser deras organisationsstruktur, storlek och geografiska fördelning samt sträva efter en så jämn könsfördelning som möjligt".

Valberedningen lyfte även att en trend med lägre närvaro vid sammanträdena uppmärksammats, något som är viktigt att bryta. Avfall Sveriges styrelse sammanträder vid minst fyra tillfällen varje verksamhetsår.

- Valberedningen förordade att vid årsmöte 2024 låta fatta beslut om en höjning av ersättningen till ordförande och övriga styrelseledamöter (idag 1 prisbasbelopp/år samt 1 000 kr/sammanträde). En justering har inte genomförts på en längre period och

ersättningsnivåerna bör återspegla nivåerna i liknande organisationer. Valberedningen anser likaså att en kontinuerlig indexuppräkning av ersättningarna bör införas.

- Göteborgs stad lyfte en problematik kring medlemsavgiftens storlek i förhållande till medlemmarnas rösträtt. Medlemsavgiften till Avfall Sverige baseras på antal kommuninvånare och varierar därför mellan kommunerna. Samtidigt har respektive medlemskommun, oavsett storlek, endast en röst vid stämman. Göteborgs stad anser att fler medborgare borde generera mer inflytande i Avfall Sverige vid exempelvis omröstningar. Till nästkommande årsmöte avser Göteborgs stad att inkomma med ett skarpt förslag för stämman att ta ställning till.

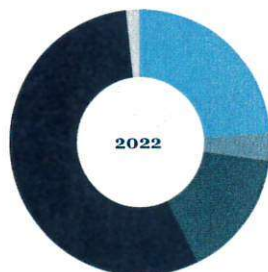
AVFALLSHIERARKINS UTVECKLING DE NÄRMSTA FEM ÅREN, HUR SER DEN UT?

Talare: Avfall Sverige, VD, Tony Clark

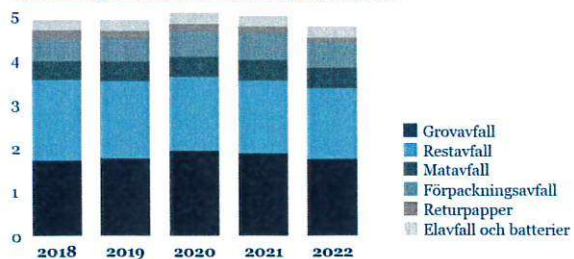
- Redogörelse för de just nu viktigaste avfallsfrågorna i Sverige samt internationellt:
  - Kommunerna övertar samlingsansvaret för förpackningar fr.o.m. 2024
  - Biogasfrågan och Metanstrategi
  - Fossilfri energiåtervinning
  - CCUS (Carbon capture, utilisation and storage)
  - Samhällsekonomisk analys
  - Plast
  - EU:s Green Deal
  - Fit for 55: EU:s klimatlag som fastställer att EU:s utsläpp ska minska med minst 55 procent till år 2030 och att EU ska uppnå klimatneutralitet senast år 2050
  - EU:s Circular Economy Action Plan 2.0; en av de viktigaste byggstenarna i European Green Deal, Europas nya agenda för hållbar tillväxt
  - EU:s Taxonomi
  - EU-kommissionens plan REPowerEU: ska hjälpa EU att spara energi, producera renare energi och diversifiera energiförsörjning
  - Ekodesignförslaget från EU-kommissionen; hållbarhet ska bli norm!
  - Förslag förpackningsförordning

- Avfall Sveriges årliga statistik för 2022 visar att den behandlade mängden hushållsavfall från hushåll och verksamheter minskade med 5 procent 2022 jämfört med året innan och uppgick till drygt 4,7 miljoner ton (5 miljoner ton under 2021) eller 449 (475) kilo per person: "– Det är ett mycket välkommet trenderbrott efter att mängderna ökat i princip varje år hittills, med något undantag. Minskningen är så pass signifikant att vi kan hoppas på att det är en bestående förändring".

Avfallstrenden 2022

Total mängd behandlat hushållsavfall	ton	kg/perm	tot %	förändring
Materialåtervinning	1 138 920	108	24	-5%
Återvinning konstruktionsmaterial	160 120	15	3	-1%
Biologisk återvinning	723 310	69	16	-3%
Energiåtervinning	2 016 120	191	45	-5%
Deponering	78 530	7	2	-6%
Totalt behandlad mängd	4 719 000	449	100	-5%

Total mängd insamlat hushållsavfall, milj. ton

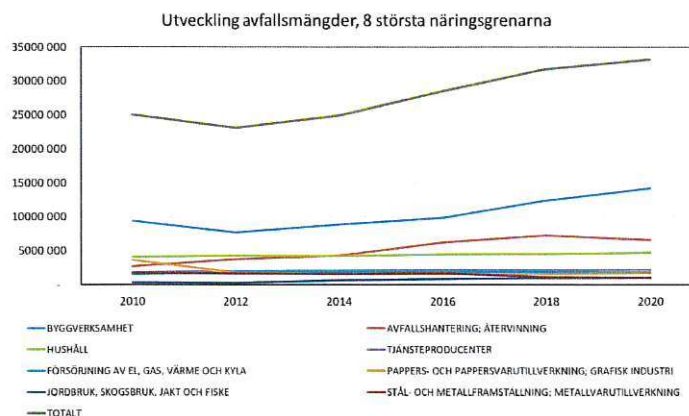
- Statistiken över hushållsavfall är hämtad från Avfall Web, som är ett system som Avfall Sverige tillhandahåller kommunerna för utveckling, benchmarking och statistik. Kommuner och behandlingsanläggningar rapporterar in uppgifter om avfallshantering och vilka mängder som samlas in och behandlas. Det är dessa uppgifter som sedan bildar underlag för den nationella avfallsstatistiken för hushållsavfall. Den fullständiga statistiken över insamling och behandling av hushållsavfall i Sverige 2022 presenteras i årsskriften Svensk Avfallshantering efter midsommar.
- Tony Clar uttryckte även att avfallstrappan som modell är fortfarande relevant, men hållbarhetsfrågan behöver komma in redan vid produktutveckling/produktdesign, via lagstiftning, grön teknik finansiella flöden med mera.

RÖSTER FRÅN BRANSCHEN OCH FRÅN FRAMTIDEN

Talare: John Tumpane, Formas, Ingela Hiltula, Naturvårdsverket och Maria Schade, VD, Kretslopp Sydost

- Formas menar att det krävs en strukturomvandling med ett sektorsövergripande förändrat systemperspektiv. Med dagens konsumtion i Sverige krävs 4,2 jordklot och globalt lever vi cirka 9 månader per år på mer än vad jordens resurser medger.
- Naturvårdsverket ser till skillnad från Avfall Sverige inte en utveckling med vikande avfallsmängder – tvärtom, särskilt inom vissa sektorer, t ex. byggverksamhet.

Hur ser utvecklingen ut?

- Nycklar som krävs för en cirkulär ekonomi enligt Naturvårdsverket:
  - Att konsumtion sker på rätt sätt
  - Rätt produktdesign - produkter som är hållbara, resurseffektiva, reparerbara och återvinningsbara
  - Utfasning av särskilt farliga ämnen och förbättrad tillgång till information om farliga ämnen
  - Ökad användningstid för produkter - förlängd livslängd och cirkulära affärsmodeller

- Ökad tillgång och efterfrågan på återvunnet material av god kvalitet
- Naturvårdsverket anser att det krävs en översyn av hela Svenska avfallslagstiftningen och har föreslagit regeringen att göra en översyn. Idag är lagstiftningen svår att överblicka och praktisera samt mer reaktiv än proaktiv. Framtida lagstiftning behöver vara tydlig, tillämpbar och ge en effektiv reglering på avfallsområdet. Lagstiftningen behöver även moderniseras fortlöpande för att anpassas till den cirkulära ekonomin.
- Maria Schade, KSO, framhöll att måste vara lätt *och naturligt* att göra rätt samt poängterade att vi i avfallsbranschen behöver inkluderas tidigare i processen. När avfallet kommer till oss har någon redan "bestämt" att det är ett avfall, som vi i vår tur då ska försöka omvandla till en resurs igen (som det i många fall inte finns en marknad för). Önskvärt vore att materialen inte klassas som ett avfall i tidigare steg.

GRÄNSÖVERSKRIDANDE SAMARBETEN VISAR VÄGEN TILL CIRKULÄRA SAMHÄLLEN

Talare: Per-Olof Hallberg, Gästrike återvinnare

- Gästrike återvinnare arbetar med internationella avfallsprojekt som del av ordinarie verksamhet. Utgångspunkten är de globala målen: *mål 12, Hållbar konsumtion och produktion, mål 13, Bekämpa klimatförändringarna, mål 16, fredliga och inkluderande samhällen samt mål 17, Genomförande och partnerskap*. Förutsättningen är att arbetet ska vara ett för förbundet ekonomiskt nollsummespel. Finansiering har bland annat skett med hjälp av FN:s utvecklingsprogram (UNDP) samt SKR.
- Gästrike återvinnare uppmuntrar andra kommuner att ta ett mer långtgående ansvar än vad vårt kärnuppdrag kräver och även bistå globalt med den kompetens som vi besitter. –*"Vi behöver alla hjälpas åt att avskaffa avfallet innan det uppstår"*.
- Avfall Sverige har även ett samarbete med UNDP samt ett nätverk för Avfall Sveriges medlemmar.

Samarbete UNDP- Avfall Sverige

Pilot studie

MOU Avfall Sverige- UNDP

Clearing house for waste

E-learning for politicians

DIN ORGANISATION HAR EN VIKTIG ROLL I DET INTERNATIONELLA ARBETET

I den egna kommunen eller i Ukraina – Avfall Sverige och medlemmarna kan bidra till utveckling av en hållbar avfallshandtering både lokalt och globalt.

Avfall Sverige har sedan några år tillbaka ett samarbete med UNDP och vi har skapat ett nätverk för att kunna samverka kring internationella projekt inom området avfall och cirkulär ekonomi. Avfall Sverige samverkar just nu med SKR/Salar International för att genom SIDA bistå Ukraina i avfallsfrågor.

Syftet med samverkan är att Avfall Sveriges medlemmar ska kunna arbeta med internationella projekt, utbyta erfarenheter och dra lärdomar av varandra. Detta kan bland annat bidra till att utveckla den egna organisationen eller att skapa nya exportmöjligheter för Sverige, men framför allt kan det bidra till ökad miljö- och klimatnytta lokalt och globalt och därigenom till att nå målen i Agenda 2030.

MANUAL DO UTILIZADOR

SISTEMA DE SIMALÍTICA PARA RECOLHA DE RESÍDUOS DOMÉSTICOS E CENTROS DE RECICLAGEM
AVFALL SVERIGE, 13 DE OUTUBRO DE 2019, VERSÃO 1.2

INTRESSEANMÄLAN

Anmäl din organisation för framtida medverkan i projekt som samordnas genom Avfall Sverige.

DRAMATIKEN OCH POLITIKEN I EUROPA

Talare: Ylva Nilsson, EU-journalist och författare.

- EU har under lång tid haft konsekventa och ambitiösa miljö- och klimatmål som även vidhållits under pandemin och nu under kriget i Ukraina. Sverige har å andra sidan ett vikande anseende gällande miljöfrågor inom EU.
- Det finns en tydlig "Brysseleffekt" som vi behöver känna till; de beslut som fattas i EU, antas även i stor utsträckning även andra delar av världen.

REGERINGENS KLIMATHANDLINGSPLAN

Talare: Ewa Mineur, Klimatpolitiska rådet.

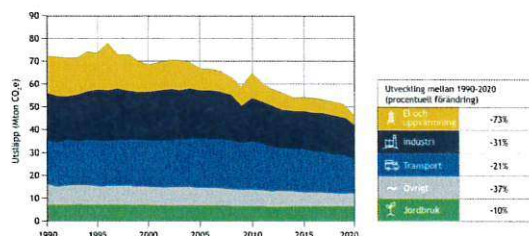
- Klimatpolitiska rådet är en svensk myndighet och ett oberoende tvärvetenskapligt expertorgan vars uppdrag är att utvärdera om regeringens samlade politik är förenlig med de klimatmål som riksdag och regering har beslutat. Rådet lämnar rapport till regeringen.
- Regeringen ska under hösten presentera Sverige klimathandlingsplan för att nå klimatmålen till 2045.
- Klimatpolitiska rådet ser ett trendbrott gällande svensk klimatpolitik. För första gången på 20 år fattas politiska beslut som gör att Sveriges utsläpp ökar. Detta samtidigt som EU fortsätter att agera proaktivt och kraftfullt. Rådet uppmanar kommunerna att vara tydliga med vilka klimatpolitiska styrmedel som önskas: "- Nu har vi ett jättemomentum för att trycka på, för regeringen famlar". Det krävs även ett brett kunskaps- och kompetenslyft inom miljö- och klimatfrågor i Sverige; nyttja aktörer inom folkbildningen för detta.

Klimatomställningen behöver accelerera

"Klimatomställningen har **uppnått styrfart**, men med nuvarande takt når vi inte målen. Därför behövs det en omställningspolitik som leder till acceleration."

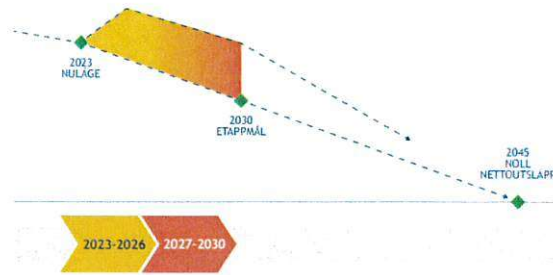
Klimatpolitiska rådet 2022

Utsläppsutveckling 1990 - 2020

Regeringens nya politik
hittills leder till ökade
utsläpp i närtid

AVFALL SVERIGES STIPENDIER

- Avfall Sverige delar årligen ut stipendier á 15 000 kr till de mest förtjänstfulla uppsatserna eller examensarbetena på kandidat- eller magister/masternivå och som läggs fram och godkänns under innevarande kalenderår. År 2023 tilldelades dessa en Lundastudent respektive en student från Uppsala. Uppsatserna behandlade varför plasten är så dåligt sorterad på återvinningscentralerna respektive PFAS vid återvinning av litiumbatterier.

PRIS TILL BÄSTA AVFALLSKOMMUN

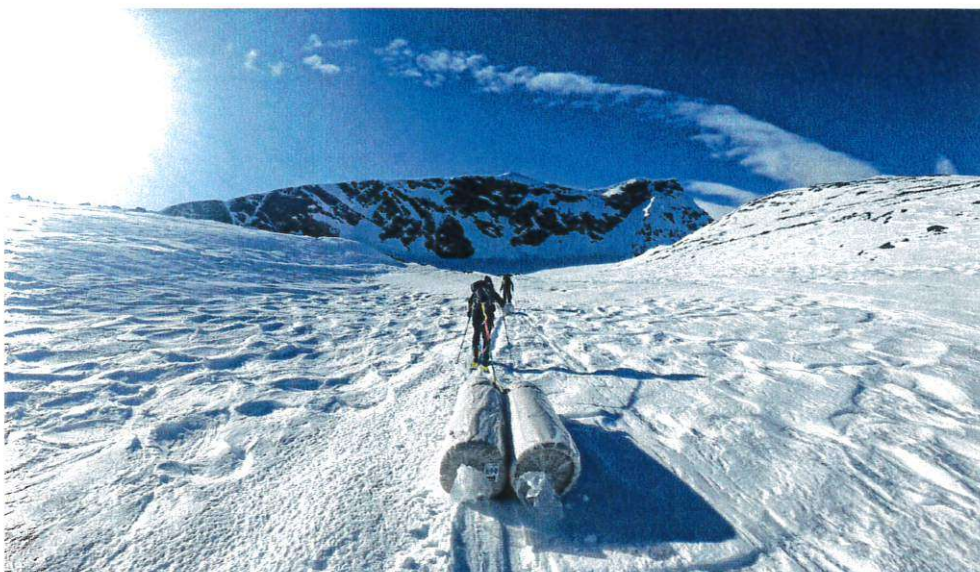
- Östra Göinge kommun korades till årets bästa avfallskommun 2023. På andraplats Osby kommun.

BETYDELSEN AV ÖL OCH FILTER I MILJÖARBETET

Talare: Oskar Kihlberg, hållbar äventyrare

- Äventyraren Oskar Kihlberg från föreningen, Rena Mälaren vill få fler att agera: "– Gör något. Det är bråttom, för det här är en planet som vi behandlar som skit!"
- För att sätta miljöfrågorna i fokus har Oskar bland annat rott till Finland för att uppmärksamma bristen av moderna forskningsfartyg, mutat bergsbestigare att plocka dumpade batterier med sig ner från Kilimanjaro samt placerat ut stora ullmattor för att täcka och därmed bevara krympande glaciärer. Inom ramen för föreningen Rena Mälaren samlar han även dykare som rensar hav och sjöar från skräp.

STATUS ANGÅENDE KOMMUNALT INSAMLINGSANSVAR

Talare: Sven Lundgren, Seniorjurist på Avfall Sverige

- Redogörelse för bakgrunden till kommande lagändringar, däribland etappmålen i Sveriges miljömål där minst 65% av det kommunala avfallet ska förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas fram till 2035. Avfall Sverige arbetar för att stötta kommunerna inför ansvarsövertagandet genom upphandlingsmallar, checklistor webinarier mm.

UTMANINGAR OCH MÅL MED KOMMUNIKATIONEN I FÖRÄNDRINGEN

Talare: Anna-Carin Gripwall, kommunikationschef på Avfall Sverige

- Presentation av utkast till den kommunikationskampanj som Avfall Sverige håller på att ta fram inför det kommunala övertagandet av förpackningsinsamlingen, och som förväntas vara klar under hösten. Kampanjen syftar till att kommunicera vikten av att fortsätta sortera och återvinna samt och att vissa saker kommer att förändras. Tyngdpunkten ligger på att förmedla att alla som återvinner är vinnare.

Skissbilder ur kommande kampanj.

- Anna-Carin slog även ett slag för Avfall Sveriges pågående kommunikationskampanj om plast med uppmaningen att skriva under ett upprop på kampanjwebben www.stoppafulplasten.se. Underskrifterna kommer att överlämnas under hösten till klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari (L).

- Avfall Sverige kommer att ta fram verktyg via en ny undersida riktade till fastighetsägare flerfamiljshus <https://www.sverigesorterar.se>
- Avfall Sverige kommer även att utveckla en portal som nav för återvinningsstationerna. Här ska allmänheten kunna söka närmaste plats för förpackningsinsamling och även skicka in en felanmälan, som ska kunna kopplas direkt till kommunens administrationsverktyg. Portalen ska vara integrerad med Avfall Sveriges befintliga webbblösningar <http://www.sopor.nu> och www.avfallweb.se, så att dessa kan använda de data som lagras i portalens databas. Ambitionen är att detta ska vara klart under hösten.

TAXAN SOM STYR STYRMEDEL I ETT NYTT LANDSKAP

Talare: Marie Rytterstedt, Miljö & avfallsbyrån

- När matavfallsutsortering samt fastighetsnära insamling av förpackningar blir obligatoriskt kommer en miljöstyrande taxa inte längre att spela en lika viktig roll.
- Uppmaning till kommunerna att arbeta med felsorteringsavgifter samt mindre kärlvolymer för restavfall/glesare tömning.
- Kommunerna ska inte räkna med att ha full kostnadstäckning under införandet/utbyggnadsfasen. Särskilt inte om man väljer att tillämpa auktorisationssystem.
- Viktigt att alla kommuner noggrant dokumenterar de kostnader man har för förpackningsinsamlingen, så att det finns möjlighet att styrka att full kostnadstäckning saknas.

 MILJÖ & AVFALLSBYRÅN

Konsekvenser för miljöstyrande avfallstaxa

- Abonnemang för osorterat inte längre aktuellt
- Ekonomiska incitament → Legala styrmedel (obligatoriskt att sortera) viktigare.

ERFARENHETER KRING UPPHANDLING AV INSAMLING OCH OMLASTNING - FLERBOSTADSHUS OCH ÅVS:ER

Talare: Caroline Svensson, Utvecklingschef June Avfall & Miljö AB.

- För flerfamiljshus avser June Avfall & Miljö AB införa auktorisationssystem.
- Upphandling kring tömning av återvinningsstationer sker i brett samarbete med övriga kommuner i Jönköpings län (ej Vetlanda- respektive Sävsjö kommun som båda tillhör kretslopp sydost, KSO). I upphandlingen ingår även att entreprenörerna ska stå för ett rapporteringssystem som ska kunna leverera data/information i realtid in till kommunernas verksamhetssystem.

ÅVS – SÅ HÄR BLIR DET!

Kommunerna som är med i upphandlingen

- Vi tar över samtliga återvinningsstationer.
- Köper FT:s behållare.
- Länsgemensam upphandling av tömning, transport och omlastningsstation.
- Separat upphandling av städning och kringtjänster. Vi utgår från Avfall Sveriges mallar.
- Kundtjänst inom bolaget.

JÖNKÖPINGS LÄN

ÅTERVINNINGSTATIONERNA

FLERBOSTADSHUSEN – SÅ LÖSER VI DET

- Auktorisationssystem! Varför?
- De entreprenörer som uppfyller de krav vi ställer blir auktoriserade.
- Fastighetsägarna får välja fritt bland de auktoriserade entreprenörerna.
- Vi fastställer maxtaxa för tömning och kärthyra.
- Entreprenörerna får ta betalt av fastighetsägarna till maxtaxan.

FLERBOSTADSHUS

BÄTTRE SORTERING I FLERBOSTADSHUS

Talare: Frida Blad, Ramboll

Pratade om framgångsfaktorer för att uppnå bättre sortering i flerbostadshus och lyfte fyra centrala nycklar till framgång:

1. Samarbete
2. Kommunikation
3. Ekonomiska styrmedel
4. Teknik och digitalisering.

Avfall Sverige släppte nyligen en rapport vari fördjupning kring ämnet finns:

[2023:11/Bättre sorterat förpacknings- och matavfall i flerbostadshus - Avfall Sverige](https://www.avfallsverige.se/2023/11/Bättre-sorterat-förpacknings-och-matavfall-i-flerbostadshus-Avfall-Sverige)

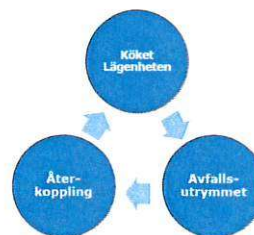
Foto: Per Groth

Hela insamlingskedjan behöver fungera:

Från köket och lägenheten...

...till avfallsutrymmet...

...och tillbaka till lägenheten!

ATT MÄTA OCH FÖLJA UPP MÄNGDEN FÖRPACKNINGSAV FALL

Talare: Malin Liss-Lundeberg, Kopparstaden AB.

- Redovisade hur Kopparstaden valt att mäta och följa upp mängden förpackningsavfall inom fastighetsbeståndet. Konstaterade även att de förutsättningar allmännyttan har påverkar utfallet: " - Allmännyttiga bostadsbolag kan inte alltid välja sina hyresgäster vilket kan göra arbetet med beteendeförändringar utmanande."

ÖVRIGT

- Företaget Norba (Blomstermåla) lanserade och visade upp en fyracksbil vilket nu gör att det utöver NTM finns ytterligare en leverantör på marknaden: [Ny Norba MF-4F-bil med flera fack för hantering av Quattro Select-behållare | Geesinknorba](#)

- Den 8-9 november 2023 ges Avfall Sveriges höstmöte som denna gång äger rum i Uppsala.
- Avfall Sveriges kommande årsmöten kommer att äga rum i:
  - År 2024, Malmö
  - År 2025, Karlstad
  - År 2026, Västerås